

IB'ers brengen Passend Onderwijs dichterbij

De Tweede Kamer had het er weer druk mee, eind mei. Maar alle aandacht voor bestuurlijke en organisatorische maatregelen ten spijt, passend onderwijs gaat toch vooral om onderwijs. Onderwijs, dat aansluit bij de talenten en beperkingen van leerlingen.

Geschreven door: Wim Meijer

Deze overgang van gesegregeerd naar integratief onderwijs, betekent een omslag in denken en doen.

Leraren hebben te maken gekregen met een grotere variëteit aan leerlingen en vragen zich af of alle leerlingen voldoende profiteren van het onderwijsaanbod; zij kunnen een beroep doen op interne begeleiders.

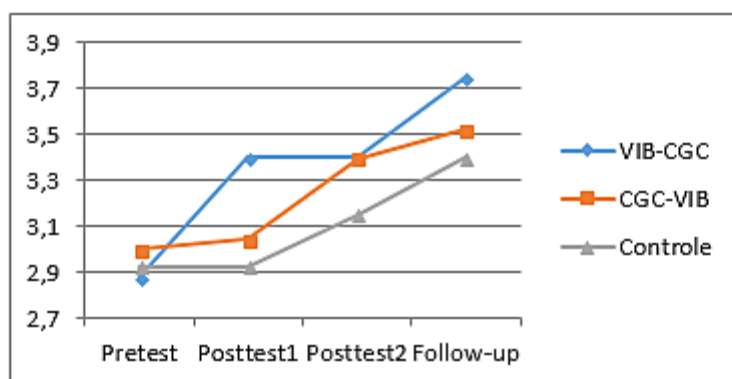
IB'ers spelen een belangrijke rol in het transitieproces rond passend onderwijs. Dat was de gedachte achter een langlopend project op zeventien basisscholen. Zij kunnen het verschil maken: inzetten op extra maatregelen voor individuele leerlingen óf leerkrachten helpen het onderwijsaanbod te verruimen. Met andere woorden: IB'ers kunnen kiezen voor het verlichten van de draaglast of het vergroten van draagkracht van leraren.

In het project werd ingezet op het laatste. De IB'ers kregen een cursus consultatieve leerlingbegeleiding, gevolgd door supervisie op de werkvloer. Een eerste supervisiecyclus, gericht op feedback op leerlingbesprekingen die de IB'ers op video vastlegden (FB VIB). Een tweede cyclus, competentiegericht coaching (CGC), gericht op de vragen die de veranderde werkwijze in het team oproep. Daarnaast namen alle IB'ers deel aan het reguliere IB-netwerk.

De stand van zaken werd vooraf, na iedere interventiecyclus en twee jaar na afloop gemeten, met behulp van uiteenlopende instrumenten. Eén serie items had betrekking op de inhoud van de leerlingbesprekingen: de focus verleggen van leerlingzorg naar veranderingen in de onderwijs-leer-situatie; de andere op professionalisering: het vergroten van de draagkracht van leraren. Zie het verslag: *Over leerlingen gesproken* (Instondo, 2016).

Alle scholen ontwikkelden zich op een verschillende manier in de gewenste richting. Bij de leerlingbesprekingen kwamen de verandermogelijkheden in de onderwijsleersituatie centraal te staan (zie figuur 1); bij de draagkrachtvergroting zagen we de rol van IB'er verschuiven van coördinator naar coach (zie figuur 2). Verantwoordelijk voor deze omslag is vooral de FB VIB interventie: de feedback op de leerlingbesprekingen. Belangrijk is ook dat de verworven winst blijvend bleek.

Volgens ons is het de eerste keer in Nederland dat de effecten van coachende IB'ers op de werkvloer zijn aangetoond. Vandaar de ondertitel van de publicatie: *de IB'er als drijvende kracht achter de cultuuromslag die 'passend onderwijs' heet*.

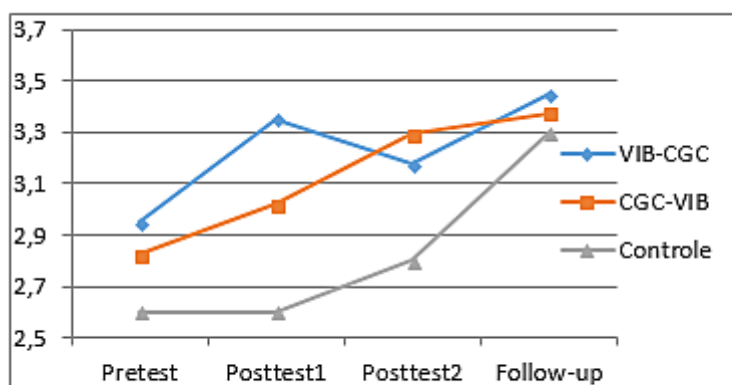

Figuur 1 Scores voor de omslag van leerlinggericht naar leerkrachtgericht werken bij de IB'ers.

De scholen die eerst de VIB-interventie kregen, lieten een significante vooruitgang optekenen van pretest naar posttest 1 in vergelijking met de experimentele conditie CGC en de controleconditie.

Zie de stijgende blauwe lijn. Na posttest 1 zien we het omgekeerde effect: de conditie die eerst CGC kreeg, maar dan FB VIB, maakte in de periode tussen posttest 1 en 2, dus in de periode dat zij FB VIB kregen, de meeste vooruitgang (zie de stijgende rode lijn).

De coachende intern begeleider heeft toekomst, is onze conclusie, binnen passend onderwijs.

Figuur 2 Scores voor de omslag van draaglast verlichtend naar draagkracht vergrotend werken bij de IB'ers.

Wim Meijer (red.) Victor Felder, Alexander Minnaert en Aly Veenstra (2016) Over leerlingen gesproken. Dordrecht: Instondo, 2016